

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Геодезія та землеустрій
(назва освітньо-професійної програми)

галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність G 18 Геодезія та землеустрій
(шифр і назва спеціальності)

відділення земельно-правове
(назва відділення)

Програму навчальної дисципліни Історія України розроблено на основі навчальної програми для вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти. Схвалено комісією з історії України Науково-методичної Ради з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (Витяг з протоколу № 4 від 30.06.2023 р.); затверджено Вченою радою НУБіПУ (протокол №10 від 25.04.2025)

Розробники: Мишков Віктор Ярославович, викладач гуманітарних дисциплін, кандидат філософських наук, спеціаліст вищої категорії

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін

Протокол №1 від 29 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії гуманітарних дисциплін

29 серпня 2025 р. Тетяна КРИСТОПЧУК

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол №1 від 29 серпня 2025 р.

29 серпня 2025 року

Голова Людмила БАЛДИЧ

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо - професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	G Інженерія, виробництво та будівництво
Спеціальність	G 18 Геодезія та землеустрій
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	56
Кількість кредитів ECTS	1,9
Кількість змістових модулів	4
Мова викладання	українська
Форма контролю	модульний контроль, екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Форма навчання	денна форма навчання
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	1
Аудиторні години:	56 год
Лекційні заняття	56 год
Практичні заняття	-
Самостійна робота	-
Семінарські заняття	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	3 год

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Історія України» – комплексне вивчення історії України, ґрунтовне пізнання проблем минулого і окреслення шляхів їхнього вирішення, усвідомлення власної національної ідентичності, формування активної громадянської позиції.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є знання і вміння, одержані здобувачами освіти під час вивчення шкільного курсу дисциплін «Історія України» та «Всесвітня історія».

Завдання вивчення дисципліни полягають в формуванні історичного мислення, наукового світогляду; набуття навичок науково-історичного аналізу; виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу; виховання високого рівня культури, національної гідності, патріотичного світогляду.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати**:

- сутність основних проблем історії та сучасного буття народу України;
- основні закони та етапи розвитку людської спільності;
- витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- історичні події;
- зародження та розвиток української державності;
- процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність історичних осіб і політичних партій;

уміти:

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;
- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно складати конспект, тези, готувати реферат, відповідь на конференцію, семінарське заняття;
- вміти диспутувати, писати наукові студентські роботи.

Очікувані результати навчання та сформовані компетентності:

Після вивчення дисципліни «Історія України» у здобувачів освіти формуються такі **компетентності**:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,

техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, охорони навколишнього середовища.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення, та аналізу інформації з різних джерел.

Результати навчання (РН).

Після вивчення дисципліни «Історія України» здобувачі освіти повинні:

РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

РН3. Будувати взаємозв'язки між знаннями та досвідом, елементами природничих, юридичних, економічних освітніх компонент і способами їх практичного використання в професійній діяльності.;

РН6. Приймати проєктні рішення в різних умовах на основі пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Давня та середньовічна історія України

Тема 1. Предмет і завдання курсу історії України.

Проблематика й структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Історіографія курсу історії України. Концепції історії України. Вплив природно – географічних факторів на розвиток історії України.

Тема 2. Найдавніша історія України

Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту. Родові общини і племена. Неолітична революція. Мідний вік та епоха бронзи. Пам'ятки трипільської культури. Гіпотези щодо виникнення найдавніших держав на території України.

Залізний вік. Народи Північного Причорномор'я (таври, кіммерійці, скіфи, сармати, готи). Етнокультурні зв'язки скіфів і сарматів із слов'янами. Антична цивілізація Північного Причорномор'я.

Тема 3. Утворення і розвиток держави Київська Русь

Концепції походження держави Київська Русь та її назви. Розширення і зміцнення Київської держави наприкінці IX-X ст. Розквіт Київської Русі наприкінці X – першій половині XI ст. Запровадження християнства.

Соціально – економічний та політичний розвиток. Зовнішня політика київських князів. Культура Київської Русі. Період роздробленості Київської Русі.

Тема 4. Галицько-Волинська держава

Політичний, соціальний та економічний розвиток в XII – першій половині XIV століть. Правління Ярослава Осмомисла, Романа Мстиславовича, Данила Галицького. Занепад Галицько-Волинського князівства. Розвиток культури і освіти в Галицько-Волинському князівстві.

Тема 5. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV - перша половина XVII ст.).

Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика великих литовських князів на українських землях. Передумови польсько-литовської інтеграції.

Кревська та Городельська унії. Боротьба руських князів проти польсько-литовського зближення. Ліквідація удільних князівств. Люблінська унія та її наслідки для України.

Змістовий модуль 2. Україна у XVII – XIX ст.

Тема 6. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави

Причини, характер і рушійні сили. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Початковий етап війни (1648–1649). Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б.Хмельницького. Молдавські походи Хмельницького.

Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Наслідки зближення України з Московією в середині XVII ст. Зовнішня політика: у пошуку союзників (Московське царство, Османська імперія, Молдавське князівство, Шведське королівство).

Українсько-московський договір 1654 р. Віленське перемир'я. Гадяцька угода. Московсько-українська війна. Конотопська битва.

Тема 7. Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII – XVIII ст.

Передумови, причини і перебіг «Руїни». Внутрішня боротьба за владу та впливи. Розкол козацької держави. Юрій Хмельницький. Слободищенський трактат. Іван Брюховецький. Павло Тетеря. Чорна рада. Посягання Московського царства на її суверенітет. Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини. Петро Дорошенко. Корсунська угода. Козацька Україна в системі міжнародних відносин

Гетьманщина в період Івана Мазепи та спроба усамостійнення. Конституція Пилипа Орлика. Нова Січ. Спроба реформування Гетьманщини за урядування Данила Апостола і Кирила Розумовського. Остаточна ліквідація Росією політичної та адміністративної автономії Гетьманщини і Слобідської України. Ліквідація Росією Запорозької Січі.

Тема 8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій, політичний, та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у першій половині XIX ст. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії. Русифікаторська політика царизму. Польське повстання 1830–1831 рр. і його наслідки для України.

Адміністративно-територіальний устрій, політичний, та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австрійської імперії у першій половині XIX ст. Національне відродження на західноукраїнських землях в першій половині XIX ст. «Весна народів» та суголосні їй події в Галичині, Буковині й Закарпатті в 1848–1849 рр.

Тема 9. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у другій половині XIX ст.

Загострення соціально-класових протиріч. Селянські повстання. Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60–70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту. Суспільно-політичні рухи в другій пол. XIX ст. Діяльність «Просвіти». Розвиток української культури.

Зміни у політичному становищі західноукраїнських регіонів у зв'язку з перетворенням Австрійської імперії на Австро-Угорську. Національно-політичні й культурні течії в українському русі Галичини і Буковини: русофіли («москвофіли») і народовці («українофіли»). Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських регіонів. Пореформені (після скасування панщини в 1848 р.) зміни у становищі селянства. Кооперативний рух. Трудова еміграція.

Змістовий модуль 3. Україна у XX ст.

Тема 10. Україна на початку XX ст. та в роки Першої світової війни

Політичний і соціально – економічний розвиток України у складі Росії та Австро-Угорщини. Процес політизації українського суспільства та визвольного руху. Проблеми

становлення та консолідація української нації. Столипінська реформа. Україна в часи російської революції 1905–1907 рр. Діяльність українських громад в I та II Державних думах Росії. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни. Формування легіону Українських січових стрільців. Воєнні дії на території України у роки війни.

Тема 11. Боротьба за українську державність (1917–1921 рр.)

Причини та рушійні сили Української революції 1917–1921 рр. Українська Центральна Рада і Генеральний Секретаріат. Михайло Грушевський і Володимир Винниченко. Універсали Центральної Ради: від автономії до самостійності. Боротьба політичних організацій за вплив на армію та населення. Формування українського війська: здобутки і прорахунки. Перша російсько-українська війна.

Українська Держава. Павло Скоропадський. Антигетьманська опозиція. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Симон Петлюра. Друга російсько-українська війна та окупація УНР більшовиками й білогвардійцями. Політика «воєнного комунізму». Отаманщина. Нестор Махно. Холодноярська республіка. Зимові походи Армії УНР. Утворення Української Національної Ради. «Листопадовий зрив» і проголошення Західно-Української Народної Республіки. Євген Петрушевич. Польсько-українська війна. Акт Злуки УНР і ЗУНР. «Трикутник смерті» й Варшавська угода 1920 р.: здобутки і втрати українців.

Тема 12. Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921–1928 рр.)

Політика «воєнного комунізму». Утворення СРСР. Статус України. Голод 1921–1923 рр. Впровадження НЕПу в Україні. Економічне, соціальне та повсякденне життя населення в роки НЕПу. Політика влади у царині культури. Українізація (коренізація). Релігійне життя в Україні.

Тема 13. Встановлення й утвердження радянського тоталітарного режиму України (1929–1938 рр.).

Встановлення режиму сталінської диктатури: передумови і методи. Форсована індустріалізація. Директивна економіка. Суцільна колективізація сільського господарства. Опір селянства. Комуністичний тоталітаризм. «Культурна революція». Масові репресії. Конституція СРСР 1936 р. Великий терор. Українці в таборах ГУЛАГу. Нищення української наукової і творчої інтелігенції («Розстріляне відродження»). Голодомор 1932–1933 рр. в Україні.

Тема 14. Західноукраїнські землі в 1921–1939 рр.

Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення. Політична ситуація. «Пацифікація». Розгортання українського націоналістичного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Українські політичні партії. Культурне життя.

Тема 15. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України. Депортації. Напад Німеччини на Радянський Союз. Мобілізаційні заходи та евакуація. Військові події 1941–1942рр. Окупація України. Колабораціонізм. Нацистський «новий порядок». Голокост. Остарбайтери. Рух Опору та його течії. Розгортання

радянського партизанського руху. Утворення УПА. Завершення боїв за Україну в 1943–1944 рр. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини.

Тема 16. Україна в перші повоєнні роки (1945 р. – початок 50-х років XX ст.).

Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та міжнародних організаціях. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946–1947 рр. Зміни в житті та побуті населення. Відновлення політики радянзації в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944–1954 рр. Операція «Вісла». Особливості суспільно-політичного життя.

Тема 17. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964).

Внутрішньополітичне становище України у середині 50-х рр. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. Вхід Кримської області до складу УРСР. XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Реабілітація жертв сталінських репресій. Ставлення в суспільстві до діяльності М. Хрущова. Культурне життя в УРСР в 1953–1964. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України.

Тема 18. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60 – початок 80-х років XX ст.)

Політико – ідеологічна криза системи. Жовтневий пленум 1964 року та його рішення. Неосталінізм. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років XX ст. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-х – на початку 80-х років XX ст. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Діяльність в Україні П. Шелеста. Діяльність В. Щербицького. Русифікація.

Тема 19. Розпад Радянського Союзу й проголошення незалежності України (1985–1991 рр.).

Перебудова та її особливості в Україні. Гласність лібералізація. Пожвавлення громадської активності. Стан економіки. Рівень життя населення. Розгортання страйкового руху. Чорнобильська катастрофа. Формування багатопартійної системи. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Спроба державного перевороту в СРСР. Проголошення незалежності України, Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Розпад СРСР і створення СНД.

Змістовий модуль 4. Україна в умовах незалежності.

Тема 20. Розвиток України як незалежної держави

Вихід незалежної України на міжнародну арену. Початок державотворчих процесів. Початок формування Збройних сил та правоохоронних органів України. Статус Криму. Позачергові вибори до Верховної Ради та дострокові президентські вибори у 1994 р. Конституція України 1996 р. Стан економіки України у 1991–1998 рр. Соціальна диференціація суспільства. Запровадження національної валюти. Демографічні процеси. Трудова еміграція. Стан сільського господарства. Початок реформ в аграрному секторі.

Основні тенденції економічного розвитку України у 1998–2008 рр. Становлення олігархічної системи. Пошуки шляхів економічної стабілізації. Початок інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір. Леонід Кучма. Помаранчева революція 2004 р. Віктор Ющенко. Суспільно-політичне життя та соціально-економічний розвиток України у 2005–2013 рр. Конституційна реформа 2010 р. Віктор Янукович. Формування зовнішньої політики України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях.

Особливості культурного розвитку України (1991–2016 рр.). Релігійне життя. Зміни в системі національної освіти. Основні тенденції розвитку науки. Література і мистецтво. Розвиток спорту та здобутки українських спортсменів.

Тема 21. Європейський вибір України. Російсько-українська війна.

Процес європейської інтеграції та його призупинення. Студентський майдан. Євромайдан. Революція гідності 2013–2014 рр. Небесна Сотня. Анексія та тимчасова окупація Криму Російською Федерацією. Агресія Росії проти України. Початок Антитерористичної операції (АТО) в Донецькій та Луганській областях. Дostroкові президентські вибори 2014 р. П. Порошенко. Угода про асоціацію між Україною й Європейським Союзом. Бойові дії на сході України (квітень 2014–2016 рр.). Мінські угоди та «нормандська четвірка». Формування громадянського суспільства. Соціально-економічний розвиток України у 2014–22 рр.

Розгортання РФ повномасштабних воєнних дій у 2022 р. Воєнні злочини, злочини проти людяності, вчинені російськими військовими на території України. Національний опір. Збройні Сили України (ЗСУ) та громадянське суспільство в обороні держави. Волонтерський рух. Міжнародна підтримка України. Ленд-ліз.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	с	с. р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Давня та середньовічна історія України					
Тема 1. Предмет і завдання курсу історії України. Проблематика й структура курсу.	2	2			
Тема 2. Найдавніша історія України.	4	4			
Тема 3. Утворення і розвиток держави Київська Русь.	4	4			
Тема 4. Галицько-Волинська держава.	2	2			
Тема 5. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV - перша половина XVII ст.).	4	4			
Разом за змістовим модулем 1	16	16			
Змістовий модуль 2. Україна у XVII – XIX ст.					
Тема 6. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави.	2	2			
Тема 7. Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII – XVIII ст.	2	2			
Тема 8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у I половині XIX ст.	2	2			
Тема 9. Українські землі у II половині XIX століття.	4	4			
Разом за змістовим модулем 2	10	10			
Змістовий модуль 3. Україна у XX ст.					
Тема 10. Україна на початку XX ст. та в роки Першої світової війни.	2	2			

Тема 11. Боротьба за українську державність (1917-1921 рр.).	2	2			
Тема 12. Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.).	2	2			
Тема 13. Встановлення й утвердження радянського тоталітарного режиму (1921-1939 рр.).	2	2			
Тема 14. Західноукраїнські землі в 1921-1939 рр.	2	2			
Тема 15. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945рр.).	2	2			
Тема 16. Україна в перші повоєнні роки (1945 - початок 50-х років).	2	2			
Тема 17. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953-1964рр.)	2	2			
Тема 18. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60 - початок 80-х років XX ст.).	2	2			
Тема 19. Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985-1991р.).	2	2			
Разом за змістовим модулем 3	20	20			
Змістовий модуль 4. Україна в умовах незалежності.					
Тема 20. Розвиток України як незалежної держави	6	6			
Тема 21. Європейський вибір України. Російсько-українська війна.	4	4			
Разом за змістовим модулем 4	10	10			
Усього годин	56	56			

5. Теми лекційних занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид заняття	Назва теми	Кількість годин
I семестр				
Змістовий модуль 1. Давня та середньовічна історія України				
1	Тема 1. Предмет і завдання курсу історії України.			2
	1	Лекція	Проблематика й структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Історіографія курсу історії України. Концепції історії України. Вплив природно – географічних факторів на розвиток історії України.	2
2	Тема 2. Найдавніша історія України			4
	2	Лекція	Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту. Родові общини і племена. Неолітична революція. Мідний вік та епоха бронзи. Пам'ятки трипільської культури. Гіпотези щодо виникнення найдавніших держав на території України.	2
	3	Лекція	Залізний вік. Народи Північного Причорномор'я (таври, кіммерійці, скіфи, сармати, готи). Етнокультурні зв'язки скіфів і сарматів із слов'янами. Антична цивілізація Північного Причорномор'я.	2
3	Тема 3. Утворення і розвиток держави Київська Русь			4
	4	Лекція	Концепції походження держави Київська Русь та її назви. Розширення і зміцнення Київської держави наприкінці IX-X ст. Розквіт Київської Русі наприкінці X – першій половині XI ст. Запровадження християнства.	2
	5	Лекція	Соціально – економічний та політичний розвиток. Зовнішня політика київських князів. Культура Київської Русі. Період роздробленості Київської Русі.	2
4	Тема 4. Галицько-Волинська держава			2
	6	Лекція	Політичний, соціальний та економічний розвиток в XII – першій половині XIV століть. Правління Ярослава Осмомисла, Романа Мстиславовича, Данила Галицького. Занепад Галицько-Волинського князівства. Розвиток культури і освіти в Галицько-Волинському князівстві	2
5	Тема 5. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV - перша половина XVII ст.).			4
	7	Лекція	Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика великих литовських князів на українських землях. Передумови польсько-литовської інтеграції.	2
	8	Лекція	Кревська та Городельська унії. Боротьба руських князів проти польсько-литовського зближення. Ліквідація удільних князівств. Люблінська унія та її наслідки для України.	2
Змістовий модуль 2. Україна у XVII – XIX ст.				
6	Тема 6. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави			2

	9	Лекція	Причини, характер і рушійні сили. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б. Хмельницького. Молдавські походи Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Українсько-московський договір 1654 р. Віленське перемир'я. Гадяцька угода. Московсько-українська війна. Конотопська битва.	2
7	Тема 7. Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII – XVIII ст.			2
	10	Лекція	Передумови, причини і перебіг «Руїни». Внутрішня боротьба за владу та впливи. Розкол козацької держави. Юрій Хмельницький. Слободищенський трактат. Іван Брюховецький. Павло Тетеря. Чорна рада. Посягання Московського царства на її суверенітет. Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини. Петро Дорошенко. Корсунська угода. Козацька Україна в системі міжнародних відносин Гетьманщина в період Івана Мазепи та спроба усамостійнення. Конституція Пилипа Орлика. Нова Січ. Спроба реформування Гетьманщини за урядування Данила Апостола і Кирила Розумовського. Остаточна ліквідація Росією політичної та адміністративної автономії Гетьманщини і Слобідської України. Ліквідація Росією Запорозької Січі.	2
8	Тема 8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.			2
	11	Лекція	Адміністративно-територіальний устрій, політичний, та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у першій половині XIX ст. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії. Русифікаторська політика царизму. Польське повстання 1830–1831 рр. і його наслідки для України. Адміністративно-територіальний устрій, політичний, та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австрійської імперії у першій половині XIX ст. Національне відродження на західноукраїнських землях в першій половині XIX ст. «Весна народів» та суголосні їй події в Галичині, Буковині й Закарпатті в 1848–1849 рр.	2
9	Тема 9. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у другій половині XIX ст.			4
	12	Лекція	Загострення соціально-класових протиріч. Селянські повстання. Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60–70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту. Суспільно-політичні	2

			рухи в другій пол. XIX ст. Діяльність «Просвіти». Розвиток української культури.	
	13	Лекція	Зміни у політичному становищі західноукраїнських регіонів у зв'язку з перетворенням Австрійської імперії на Австро-Угорську. Національно-політичні й культурні течії в українському русі Галичини і Буковини: русофіли («москвофіли») і народовці («українофіли»). Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських регіонів. Пореформені (після скасування панщини в 1848 р.) зміни у становищі селянства. Кооперативний рух. Трудова еміграція.	2
Змістовий модуль 3. Україна у XX ст.				
10	Тема 10. Україна на початку XX ст. та в роки Першої світової війни			2
	14	Лекція	Політичний і соціально – економічний розвиток України у складі Росії та Австро-Угорщини. Процес політизації українського суспільства та визвольного руху. Проблеми становлення та консолідація української нації. Столипінська реформа. Україна в часи російської революції 1905–1907 рр. Діяльність українських громад в I та II Державних думах Росії. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни. Формування легіону Українських січових стрільців. Воєнні дії на території України у роки війни.	2
11	Тема 11. Боротьба за українську державність (1917–1921 рр.)			2
	15	Лекція	Причини та рушійні сили Української революції 1917–1921 рр. Українська Центральна Рада і Генеральний Секретаріат. Михайло Грушевський і Володимир Винниченко. Універсали Центральної Ради: від автономії до самостійності. Боротьба політичних організацій за вплив на армію та населення. Формування українського війська: здобутки і прорахунки. Перша російсько-українська війна. Українська Держава. Павло Скоропадський. Антигетьманська опозиція. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Симон Петлюра. Друга російсько-українська війна та окупація УНР більшовиками й білогвардійцями. Політика «воєнного комунізму». Отаманщина. Нестор Махно. Холодноярська республіка. Зимові походи Армії УНР. Утворення Української Національної Ради. «Листопадовий зрив» і проголошення Західно-Української Народної Республіки. Євген Петрушевич. Польсько-українська війна. Акт Злуки УНР і ЗУНР. «Трикутник смерті» й Варшавська угода 1920 р.: здобутки і втрати українців.	2
12	Тема 12. Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921–1928рр.)			2
	16	Лекція	Політика «воєнного комунізму». Утворення СРСР. Статус України. Голод 1921–1923 рр. Впровадження НЕПу в Україні. Економічне, соціальне та повсякденне	2

			життя населення в роки НЕПу. Політика влади у царині культури. Українізація (коренізація). Релігійне життя в Україні.	
13	Тема 13. Встановлення й утвердження радянського тоталітарного режиму України (1929–1938 рр.).			2
	17	Лекція	Встановлення режиму сталінської диктатури: передумови і методи. Форсована індустріалізація. Директивна економіка. Суцільна колективізація сільського господарства. Опір селянства. Комуністичний тоталітаризм. «Культурна революція». Масові репресії. Конституція СРСР 1936 р. Великий терор. Українці в таборах ГУЛАГу. Нищення української наукової і творчої інтелігенції («Розстріляне відродження»). Голодомор 1932–1933 рр. в Україні.	2
14	Тема 14. Західноукраїнські землі в 1921–1939 рр.			2
	18	Лекція	Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення. Політична ситуація. «Пацифікація». Розгортання українського націоналістичного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Українські політичні партії. Культурне життя.	2
15	Тема 15. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)			2
	19	Семінар	Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України. Депортації. Напад Німеччини на Радянський Союз. Мобілізаційні заходи та евакуація. Військові події 1941–1942рр. Окупація України. Колабораціонізм. Нацистський «новий порядок». Голокост. Остарбайтери. Рух Опору та його течії. Розгортання радянського партизанського руху. Утворення УПА. Завершення боїв за Україну в 1943–1944 рр. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини.	2
16	Тема 16. Україна в перші повоєнні роки (1945 р. – початок 50-х років ХХ ст.).			2
	20	Лекція	Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та міжнародних організаціях. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946–1947 рр. Зміни в житті та побуті населення. Відновлення політики радянзації в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944–1954 рр. Операція «Вісла». Особливості суспільно-політичного життя.	2
17	Тема 17. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964).			2

	21	Лекція	Внутрішньополітичне становище України у середині 50-х рр. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. Вхідження Кримської області до складу УРСР. XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Реабілітація жертв сталінських репресій. Ставлення в суспільстві до діяльності М. Хрущова. Культурне життя в УРСР в 1953–1964. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України.	2
18	Тема 18. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60 – початок 80-х років XX ст.)			2
	22	Лекція	Політико – ідеологічна криза системи. Жовтневий пленум 1964 року та його рішення. Неосталінізм. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років XX ст. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-х – на початку 80-х років XX ст. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Діяльність в Україні П. Шелеста. Діяльність В. Щербицького. Русифікація.	2
19	Тема 19. Розпад Радянського Союзу й проголошення незалежності України (1985–1991 рр.).			2
	24	Лекція	Перебудова та її особливості в Україні. Гласність лібералізація. Пожвавлення громадської активності. Стан економіки. Рівень життя населення. Розгортання страйкового руху. Чорнобильська катастрофа. Формування багатопартійної системи. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Спроба державного перевороту в СРСР. Проголошення незалежності України, Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Розпад СРСР і створення СНД.	2
Змістовий модуль 4. Україна в умовах незалежності.				
20	Тема 20. Розвиток України як незалежної держави			6
	25	Лекція	Вихід незалежної України на міжнародну арену. Початок державотворчих процесів. Початок формування Збройних сил та правоохоронних органів України. Статус Криму. Позачергові вибори до Верховної Ради та дострокові президентські вибори у 1994 р. Конституція України 1996 р. Стан економіки України у 1991–1998 рр. Соціальна диференціація суспільства. Запровадження національної валюти. Демографічні процеси. Трудова еміграція. Стан сільського господарства. Початок реформ в аграрному секторі.	2

	26	Лекція	Основні тенденції економічного розвитку України у 1998–2008 рр. Становлення олігархічної системи. Пошуки шляхів економічної стабілізації. Початок інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір. Леонід Кучма. Помаранчева революція 2004 р. Віктор Ющенко. Суспільно-політичне життя та соціально-економічний розвиток України у 2005–2013 рр. Конституційна реформа 2010 р. Віктор Янукович. Формування зовнішньої політики України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Особливості культурного розвитку України (1991–2016 рр.). Релігійне життя. Зміни в системі національної освіти. Основні тенденції розвитку науки. Література і мистецтво. Розвиток спорту та здобутки українських спортсменів.	2 2
Тема 21. Європейський вибір України. Російсько-українська війна.				4
	27	Семінар	Процес європейської інтеграції та його призупинення. Студентський майдан. Євромайдан. Революція гідності 2013–2014 рр. Небесна Сотня. Анексія та тимчасова окупація Криму Російською Федерацією. Агресія Росії проти України. Початок Антитерористичної операції (АТО) в Донецькій та Луганській областях. Дostroкові президентські вибори 2014 р. П. Порошенко. Угода про асоціацію між Україною й Європейським Союзом. Бойові дії на сході України (квітень 2014–2016 рр.). Мінські угоди та «нормандська четвірка». Формування громадянського суспільства. Соціально-економічний розвиток України у 2014–22 рр.	2
	28	Лекція	Розгортання РФ повномасштабних воєнних дій у 2022 р. Воєнні злочини, злочини проти людяності, вчинені російськими військовими на території України. Національний опір. Збройні Сили України (ЗСУ) та громадянське суспільство в обороні держави. Волонтерський рух. Міжнародна підтримка України. Ленд-ліз.	2
			Всього	56

6. Індивідуальні завдання

№	Тема дисципліни	Вид завдання (реферати, дослідницькі роботи)	Календарні строки і форма контролю
1	Політичні партії та їх практична діяльність у створенні національної державності.	реферати	вересень
2	Проблеми становлення та консолідація української нації.	реферати	вересень
3	Український національний Конгрес.	реферати	жовтень
4	Боротьба більшовиків із УЦР. Герої Крут.	реферати	жовтень
5	Подвижництво творців та діячів культури, їх внесок у вітчизняну й світову культуру.	реферати	жовтень
6	Українська державність у 1917-1921 рр. Визначні постаті революції.	реферати	листопад
7	Дмитро Вітовський та УСС.	реферати	листопад
8	Діяльність СВУ за кордоном.	реферати	листопад
9	Повсякденне життя населення України в роки непу.	реферати	березень
10	Закон «Про п'ять колосків». Закон України «Про Голодомор 1932—1933 рр. в Україні».	реферати	березень
11	Голодомор 1932-33 років. Свідчать очевидці	пошукова робота	квітень
12	Відновлення незалежної України та розпад Радянського Союзу (1985—1991).	презентації	квітень
13	Дисидентський рух в Україні	реферати	травень
14	Досягнення і проблеми української культури на початку XXI ст.	реферати	травень

7. Перелік питань на залік

- Внутрішня та зовнішня політика Директорії УНР (1918–1920 рр.).
- Суспільно-політичне життя та соціально-економічний розвиток України у 2005–2013 рр.
- Політичний і соціально-економічний розвиток України у складі Росії та Австро-Угорщини на поч. XX ст.
- Загострення відносин із Російською Федерацією та агресія Росії проти України. Початок Антитерористичної операції (АТО) в Донецькій та Луганській областях.
- Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60–70 років та їх здійснення в Україні.
- Політика коренізації (українізації) у 20-х рр. XX ст. в Україні.
- Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту та неоліту.
- Культурне життя в УРСР в 1953–1964. Шістдесятники.
- Придушення визвольного руху 1944–1954 рр. Операція «Вісла» та «Захід».
- Помаранчева революція 2004 року: причини, перебіг, наслідки, історичне значення.

11. Переяславська рада 1097 року та наслідки зближення України з Московією в середині XVII ст.
12. Форми діяльності дисидентів, їхні політичні вимоги та боротьба за національне визволення.
13. Другий етап національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1649–1653 рр.).
14. Поява та діяльність українських політичних партій на Наддніпрянській Україні на початку XX ст.
15. Причини та передумови появи козацтва. Устрій та військово-політична організація Запорізької Січі.
16. Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Напад нацистської Німеччини на СРСР і окупація України.
17. Соціально – економічний розвиток Київської Русі (IX–XI ст.).
18. Формування багатопартійної системи, національних громадських організацій і об'єднань та політична боротьба в УРСР в роки Перебудови (1985–1991 рр.).
19. Українські землі в часи литовсько-руської доби (1340–1569 рр.).
20. Відбудова економіки УРСР в перші повоєнні роки (1945–1953 рр.).
21. Мідний вік та епоха бронзи на території України.
22. Звільнення території України від нацистської окупації (1943–1944 рр.). Наслідки Другої світової війни для українського народу.
23. Україна на шляху до незалежності (політичні події в Україні 1989–1991 рр.).
24. Основні тенденції економічного, політичного та соціального розвитку України у 1991–1998 рр.
25. Україна в часи російської революції 1905–1907 рр.
26. Революція гідності 2013–2014 рр.: причини, перебіг, наслідки, історичне значення.
27. Становлення держави Київська Русь наприкінці IX–X ст.
28. Україна в роки Першої світової війни.
29. Розквіт Київської Русі наприкінці X – першій половині XI ст. Запровадження християнства.
30. Початок Української революції 1917–1921 рр. та її розвиток у період Української Центральної Ради.
31. Причини, масштаби та наслідки Голодомору 1932–1933 рр. в Україні.
32. Політико – ідеологічна криза радянської системи середини 60-х рр. XX ст. Згорання демократичних процесів та встановлення неосталінізму.
33. Політичний і соціально – економічний розвиток України у складі Росії та Австро-Угорщини у другій половині XIX ст.
34. Перебудова та її особливості в Україні (1985–1991 рр.).
35. Третій етап національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1653–1657 рр.).
36. Столипінська реформа: суть, причини та наслідки для господарства України.
37. Передумови польсько-литовської інтеграції (XIV–XVI ст.). Кревська, Городельська та Люблінська унії.
38. Перехід до форсованої індустріалізації та суцільної колективізації в УРСР (кінець 20-х рр. – початок 30-х рр. XX ст.).
39. Ранній залізний вік на території України.
40. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана Івана Мазепи (1687–1709 рр.).

41. Козацькі повстання кінця XVI – початку XVII ст. Причини поразки та наслідки повстань.
42. Політична, економічна та соціальна діяльність Директорії (1918–1920 рр.).
43. Поява та діяльність українських політичних партій на західноукраїнських землях кінця XIX ст.
44. Основні тенденції економічного, політичного та соціального розвитку України у 1998–2008 рр. Становлення олігархічної системи.
45. Рух опору в Україні у період Другої світової війни.
46. Вихід незалежної України на міжнародну арену та початок державотворчих процесів (90-ті роки XX ст.).
47. Внутрішня та зовнішня політика Української держави П. Скоропадського (1918 р.).
48. Вступ Червоної армії на територію Західної України та радянізація західних областей України (1939–41 рр.)
49. Політичний, соціальний та економічний розвиток Галицько-Волинської держави в XII – першій половині XIV ст.
50. Життя населення України в умовах німецької окупації (1941–1944 рр.). Нацистський «новий порядок».
51. Перший етап національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1648–1649 рр.).
52. Реформи в промисловості та сільському господарстві УРСР (1954–1964 рр.).
53. Причини та наслідки поразки Української національної революції 1917–1921 рр.
54. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років XX ст. Економічне становище УРСР у 70-х – на початку 80-х років XX ст.
55. Політичне життя в Україні в другій половині XVII століття. Спроби об'єднання українських земель.
56. Нова економічна політика та її здійснення в Україні (1921–1928 рр.).
57. Політичний і соціально – економічний розвиток України у складі Росії та Австро-Угорщини у першій половині XIX ст.
58. Вплив природно – географічних факторів на розвиток історії України.
59. Розвиток української культури у часи проведення коренізації (20-ті роки XX ст.)
60. Економічний, соціальний та політичний розвиток західноукраїнських земель в 1921–1939 рр.

8. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Історія України» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, диспут.

9. Контроль результатів навчання

9.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- модульна контрольна робота з кожного змістового модуля;
- усний залік.

Зміст курсу дисципліни «Історія України» поділений на 3 змістових модулів. Кожний модуль включає в себе лекції і завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

Після завершення відповідно змістового модуля проводяться **модульні контрольні роботи**. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування та написання розгорнутих відповідей.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувач освіти отримує як середнє арифметичне балів змістових модулів, які входять до визначених тем змістових модулів семестру.

Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі заліку, який передбачає два усних запитання.

9.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який має стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію дисципліни (предмета), усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – оцінюються в **48-50 балів**;

- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає викладений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;

- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;

- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити, не виконує практичне завдання у визначений термін, із значними помилками заповнює і складає документи, не робить узагальнення і висновки та не охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 бали**;

- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

9.3. Оцінювання за формами контролю

	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Заліковий модуль (залік)	Разом %
%	15	15	15	15	40	100
Мінімум	0	0	0	0	0	0
Максимум	50	50	50	50	50	50

9.4 Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятдесяти- бальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості
97-100	49-50	5	відмінно
93-96	47-48	5	відмінно
90-92	45-46	5	відмінно
85-89	43-44	4	добре
80-84	40,41,42	4	добре
75-79	38,39	4	добре
69-74	35,36,37	3	задовільно
65-68	33-34	3	задовільно
60-64	30,31,32	3	задовільно
менше 60	0-29	2	незадовільно

10. Методичне забезпечення

1. Копія або витяг з навчального плану
2. Навчальна (типова) програма
3. Програма навчальної дисципліни
4. Плани занять
5. Конспект лекцій з дисципліни
6. Питання до модульного контролю
7. Завдання до модульного контролю
8. Питання до заліку
9. Екзаменаційні білети
10. Навчальний посібник
11. Роздавальний матеріал
12. Презентації до тем

11. Рекомендована література

Основні підручники та навчальні посібники:

1. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. О.Д. Бойко. К.: Видавничий центр «Академія», 2023. 560 с.
2. Борисенко В., 2015. Історія культури України XVII ст.: навчальний посібник. К.: Видво НПУ ім. М.П. Драгоманова.
3. Букач В. М. Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с.
4. Греченко В.А. Історія та культура України: Підручник. Харків: ХНУВС, 2017. 440 с.
5. Іванов В. М. Історія держави і права України: підручник. Київ: КУП НАНУ, 2013. 892 с.
6. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олесь Гончара, 2016. 206 с.
7. Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. Харків: ХНУВС, 2017. 108 с.
8. Історія та культура України: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 480 с.
9. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
10. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / за ред. І.Г.Передерій. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 274 с.
11. Лазарович, М. Історія та культура України : підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 731 с.
12. Литвин В. Історія України: підручник / відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Наукова думка, 2013. 991 с.
13. Михайлов В.В. Історія та культура України : навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей. Мелітополь: ФО-П Однорог Т.В., 2017. 412 с.
14. Михайлуца М., Шипотілова О. Історія України і її державності: осучаснений погляд: навчальний посібник; вид. друге, доповнене. Херсон: Олді-плюс, 2018. 174 с.
15. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. К.: Кліо, 2015. 680 с.
16. Палій О. Історія України / Олександр Палій. 3-тє вид. Київ : К.І.С., 2017. 596 с.
17. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Пер. з англ. Р. Ключко. Х., 2016. 496 с.
18. Танцюра В. І. Історія України: навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 492 с. 23
19. Українська культура в іменах. Довідник [для студ. усіх спеціальн.] / О. О. Петутіна, Н. В. Вандишева-Ребро, О. В. Голозубов [та ін.]; за ред. О. О. Петутіної. Х.: НТУ «ХПІ», 2017.
20. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. К.: ПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. 496 с.

Інформаційні ресурси

1. Український інститут національної пам'яті. <https://uinp.gov.ua>;
2. Історична правда. <http://www.istpravda.com.ua>;
3. Державний архів Рівненської області. <http://rv.archives.gov.ua>;
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua>;
5. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. <http://www.libr.rv.ua>;
6. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.library.ukma.edu.ua>

Додаткова література

1. Авраменко А. М., Галушок В. Г., Бачинська О. А., Богиря А. М., Верстюк В.Ф. Історія українського козацтва: Нариси: У 2 т. К., 2000.
2. Антонович В. Б. Коротка історія козащини. К., 1991.
3. Апанович О. Розповіді про українських козаків. К. 1991.

4. Аркас М. М. Історія України-Русі. К., 1990.
5. Баран В. Д., Залізняк Л. Л., Зубар В. М., Німчук В. В., Отрощенко В. В. Етнічна та етнокультурна історія України: У 3 т. К., 2005.
6. Бердута М. З. Історичні постаті. Гетьмани України. – Х., 2004.
7. Бондарев Є. О., Горбатенко В. П., Греченко В. А., Танцюра В. І., Калініченко В. В. Політична історія України: Посібник. К., 2002.
8. Борисенко В.Й., Заремба С.З. Україна козацька. К., 1993.
9. Васюта І.К. Політична історія Західної України (1918-1939). Л., 2006.
10. Винниченко В.К. Відродження нації. Ч. 1-3. К., 1990.
11. Винниченко В.К. Заповіт борцям за визволення. К., 1991.
12. Вінцовський Т.С. Політичні діячі України: 1917-2004. Х., 2005.
13. Гарань О. Убити дракона. З історії Руху та нових партій України. К., 1993.
14. Гетьмани України: історичні портрети. К., 1991.
15. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. К., 1994.
16. Голобуцький О. П., Криворучко Т. Г., Кулик В. О., Якушик В. М. Політичні партії України. К., 1996.
17. Грушевський М.С. Очерк истории украинского народа. К., 1991.
18. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. К., 1990.
19. Грушевський М.С. Історія України-Руси: В 11 т., 12 кн. К., 1991-1998.
20. Грушевський М.С. Хто такі українці і чого вони хочуть? К., 1991.
21. Гуржій І., Смолій В. Як почала формуватися українська нація. К., 1991.
22. Дорошенко Д.І. Нарис історії України. У 2-х т. К., 1992.
23. Ефименко О. Я. Історія України та її народу. Пер. Калита В.Д. К., 1992.
24. Історія січових стрільців: Воєнно-історичний нарис. К., 1992.
25. Історія України в особах: IX – XVIII ст. Замлинський В., Войцехівська І., Галаган В. та ін. К., 1993.
26. Історія України в особах: IX-XVIII ст. К., 1993.
27. Історія України в особах: XIX-XX ст. К., 1995.
28. Історія української культури: У 5 т. Я.Д. Патон (голов.ред.) К., 2001.
29. Історія Української РСР. У 8-ми т. К., 1979.
30. Кентій А.В. Нарис боротьби ОУН-УПА в Україні (1946-1956 рр.). К., 1999.
31. Колесник В.Ф., Рафальський О. О., Тимошенко О.П. Шляхом національного відродження: Національне питання в програмах та діяльності українських партій Наддніпрянщини 1900-1907. К., 1998.
32. Костомаров М.І. Історія України в життєписах визначних її діячів. К., 1991.
33. Крип'якевич І.П. Історія України. Львів, 1990.
34. Крупницький Б.Д. Гетьман Мазепа та його доба. К., 2001.
35. Лазарович М.В. Українські Січові Стрільці: національно-політична та культурно-просвітницька діяльність. Т., 2000.
36. Литвин В.М. Політична арена України. Дійові особи і виконавці. К., 1994.
37. Литвин М.Р., Науменко К.Є. Історія галицького стрілецтва. Львів, 1991.
38. Литвин М.Р., Науменко К.Є. Історія ЗУНР. Львів, 1995.
39. Мицик Ю.А., Плохій СМ., Стороженко І.С. Як козаки воювали. К., 1991.
40. Нагаєвський І. Історія Української держави двадцятого століття. К., 1993.
41. Політична історія України. XX століття: у 6 т. Редкол.: І. Ф. Курас (голова) та ін. К., 2002 – 2003.
42. Руїна: друга половина XVII ст. Редкол.: В. А. Смолій та ін. К., 1996.
43. Смолій В.А., Степанков В.С. Богдан Хмельницький. К., 2003.
44. Сушинський Б. І. Козацькі вожді.

12. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua;>

2. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>;
3. Український інститут національної пам'яті. <https://www.google.com.ua>;
4. Історична правда. <http://www.istpravda.com.ua>;
5. Історична правда з Вахтангом Кіпіані. <http://zik.ua/tv/project/istorychna-pravda>;
6. Державний архів Рівненської області. <http://rv.archives.gov.ua>;
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua>;
8. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. <http://www.libr.rv.ua>;
9. Галузевий державний архів СБ України. <http://www.sbu.gov.ua>;
10. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»
<http://www.library.ukma.edu.ua>;
11. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича. <http://www.library.univ.kiev.ua>.